

Autolakering

INDUSTRIENS
BRANCHEARBEJDSMILJØRÅD

Industriens Branchearbejdsmiljøråd
Postboks 7777
1790 København V
www.i-bar.dk

Vejledningen kan fås ved henvendelse til organisationerne og kan downloades fra www.i-bar.dk.

Vejledningen kan endvidere købes hos Videncenter for Arbejdsmiljø, Arbejdsmiljøbutikken, tlf. 39 16 52 30, www.ambutik.dk – bestillingsnummer: 102316.

Vedledningen er udarbejdet af Foreningen af Auto- og Industrilakerere - en del af AutoBranchen Danmark i samarbejde med Malerforbundet i Danmark.

December 2013

Layout: Foreningen af Auto- og Industrilakerere (FAI)/
AutoBranchen Danmark
Tryk: Kailow Graphic A/S
Oplag: 1.500 stk.
ISBN 978-87-92141-96-5

Indhold

Formål	4
Et vigtigt skridt mod færre arbejdsmiljøproblemer	4
Jeres praktiske hjælpeværktøj.....	4
Vejledningens indhold.....	4
Hvilket arbejde er omfattet af vejledningen?.....	4
Sådan arbejder du med tjeklisten.....	5
Tjekliste	5
Retningslinjer, når I arbejder med autolakering	8
Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet	8
APV og substitution	8
Produkter og belastninger.....	9
Anskaffelse og brug af slibemaskiner	10
Mærkning: Kig på kodenummeret.....	10
Faremærkning	11
Arbejdspladsbrugsanvisninger og sikkerhedsdatablade	11
Oplysning, oplæring, instruktion og lovpligtige uddannelser	11
Kabiner og bokse.....	12
Forbehandling	13
Lakering.....	14
Efterbehandling	15
Ventilation	15
Brug af personlige værnemidler og forebyggende hudplejemidler.....	16
Generelt	16
Åndedrætsværn	16
Beskyttelsesdragt	17
Handsker	18
Værnefodtøj	18
Øjenværn.....	18
Høreværn.....	18
Hudplejemidler	18
Indretning	19
Belysning.....	19
Spiserum samt vaske- og bademuligheder mv.	19
Rengøring.....	19
Opbevaring og bortskaffelse af affald	19
Skiltning	21
Førstehjælps- og brandslukningsudstyr mv.....	21
Egenkontrol.....	21

Formål

Et vigtigt skridt mod færre arbejdsmiljøproblemer

Et forebyggende arbejdsmiljøarbejde er et vigtigt skridt på vejen mod færre arbejdsmiljøproblemer og arbejdsskader i autobranschen. Autolakering er naturligvis et af de områder, hvor vi skal være opmærksomme, når det handler om et godt arbejdsmiljø. Repræsentanter for både arbejdsgivere og ansatte i autobranschen har derfor lavet denne vejledning om autolakering. Vejledningen vil gøre det nemmere for dig og dine ansatte, at sætte fokus på eventuelle problemer. Og når problemerne først er fundet, er det også nemmere at finde de rigtige løsninger. Sådan kan I bedst forebygge arbejdsskader i forbindelse med autolakering.

Vejledningen tager udgangspunkt i arbejdsmiljølovgivningens krav på området. Den angiver det niveau, den standard og den praksis, som branchens parter ønsker, I skal følge på arbejdspladsen, når I arbejder med autolakering.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

Vejledningens indhold

I vejledningen er der:

- Et afsnit om det arbejde, som vejledningen dækker.
- En tjekliste, til brug ved arbejder med autolakering.
- Forslag til, hvordan risikoen for skader, lidelser og gener under arbejdet med autolakering kan imødegås.
- Henvisninger til andre hjælpeværktøjer og vejledninger, der er relevante for jer.

Hvilke arbejde er omfattet af vejledningen?

Når vi taler om autolakering gælder det alle de arbejdsprocesser, der indgår i arbejdet fra forberedelse til klargøring foruden selve arbejdet med sprøjtelakering af biler og andre køretøjer. Både forbehandlingen (affedtning, spartling, slibning og grundning m.m.), selve sprøjtelakeringen og efterbehandling (tørring og afhærdning m.m.) regnes med. I det følgende anvendes betegnelsen "lakeringsarbejde" om dette arbejde som helhed. Betegnelsen "lakeringsprodukter" anvendes om de stoffer og materialer, der anvendes i forbindelse med dette arbejde, herunder affedtningsmidler, spartelprodukter, autolakker m.m.

Alt dette arbejde er omfattet af Arbejdstilsynets regler om Arbejde med Kodenummerede produkter.

Al sprøjtepåføring skal ske i lukket anlæg, sprøjteboks eller sprøjtekabine, med mindre Arbejdstilsynet har givet dispensation i det konkrete tilfælde til f.eks. sprøjtning med vandfortyndbar grunder under særlige betingelser.

Sådan arbejder du med tjeklisten

Spørgsmålene i tjeklisten er Ja/Nej-spørgsmål. Det skal bemærkes, at tjeklisten ikke er udtømmende i forhold til Arbejdstilsynets regler, men kan være et redskab, der hjælper arbejdet på vej.

Når du svarer »Ja« på et spørgsmål, kan du gå videre til det næste. For så opfylder jeres arbejde på netop dette punkt som udgangspunkt lovgivningens krav og vejledningens retningslinjer. En udfyldt tjekliste er på den anden side ikke ensbetydende med, at I opfylder alle krav i Arbejdstilsynets lov – men I er godt på vej.

Svarer du »Nej«, eller er du i tvivl, så bør du læse det afsnit i vejledningen, der henvises til. Når du svarer

»Nej«, så overfører du samtidig punktet til en handlingsplan, hvor der bl.a. gives råd om, hvad du kan gøre, hvis du vil svare »Ja« ved næste gennemgang.

Tjeklisten kan bruges af flere i en virksomhed. Det kan være arbejdsmiljøorganisationen (AMO). Det kan være i samarbejdet mellem den ansatte og mester. Eller det kan være som et led i virksomhedens arbejde med en arbejdspladsvurdering (APV). Kontakt eventuelt eksterne rådgivere, hvis der er brug for deres vejledning.

Tjekliste

Foranstaltning	Ja	Nej	Egne bemærkninger
Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet - se side 8			
1. Har I en plan for, hvordan arbejdet med autolakering skal planlægges og tilrettelægges?			
2. Har I en plan for, hvordan de ansatte inddrages, når arbejdet med autolakering skal planlægges?			
3. Er det sikret at ingen beskæftigede, udover de der arbejder med stoffer og produkter, udsættes for sundhedsfarlig påvirkning fra dette arbejde?			
4. Har I rutiner for, hvordan I undersøger ulykker og tilløb til ulykker- og bruges erfaringerne fra gang til gang?			
5. Er der udarbejdet beredskabsplan?			
6. Er værkstedet klassificeret i zoner (jf. I-BAR vejledning om ATEX og autolakering)?			
APV og substitution - se side 8			
7. Er det sikret at der ikke er forhold i arbejdsmiljøet der kan medvirke til sygefravær?			
8. Har I samtidig undersøgt og vurderet hvilke stoffer, materialer, tekniske hjælpemidler, arbejdsprocesser og -metoder, der er de mindst generende og sundhedsfarlige?			

9. Har I undersøgt de fysiske og ergonomiske belastninger, når I forbehandler, lakerer, efterbehandler og rengør biler?			
10. Har de ansatte været inddraget i en vurdering af muligheden for at erstatte kemiske produkter med andre kemiske produkter eller arbejdsprocesser, der er ufarlige, mindre farlige eller genererende (substitution)?			
11. Har I erstattet produkter hvor muligt, jf. vurderingen ovenfor?			
12. Er der foretaget anmeldelse til Arbejdstilsynet af evt. brug af kræftfremkaldende stoffer som dichlormethan og blychromat?			
13. Er der udarbejdet ATEX-apv (jf. I-BAR vejledning om ATEX og autolakering)?			
Kodenumre og mærkning - se side 10			
14. Er de lakeringsprodukter, stoffer og materialer, I anvender, forsynet med et kodenummer?			
15. Er lakeringsprodukterne forsynet med faremærkning?			
Brugsanvisninger og sikkerhedsdatablade - se side 11			
16. Har I udarbejdet arbejdspladsbrugsanvisninger for de enkelte lakeringsprodukter, så I aldrig er i tvivl om, hvordan de skal bruges?			
17. Har I fundet ud af, hvordan, hvornår og hvor ofte arbejdspladsbrugsanvisningerne skal revideres?			
Oplysning, oplæring og instruktion - se side 11			
18. Har I en plan for, hvordan medarbejdere/ kolleger skal oplyses om, oplæres i og instrueres omkring lakeringsarbejdet?			
19. Har I fortalt de ansatte, om de helt konkrete ulykkes- og sundhedsfarer ved arbejdet?			
20. Har de ansatte fået oplæring og instruktion både generelt og i forhold til konkrete spørgsmål?			
21. Har I en fast rutine for, hvordan der skal følges op på oplæring og instruktion?			
22. Har de ansatte fået den lovpligtige uddannelse og særlige instruktion, inden de skal arbejde med særlige stoffer og produkter som f.eks. epoxy og isocyanter eller styren?			
Særlige rum - se side 12			
23. Er der indrettet særlige og afmærkede arbejdssteder, når I skal arbejde med autolakering?			
24. Er jeres sprøjte- og tørrekabine samt IR-tørrer typegodkendt?			
25. Har I aftalt rutiner og foranstaltninger, der sikrer jer mod påvirkninger fra støv og dampe før åbningen af kabinen samt mod eksplosionsfare?			

Forbehandling- se side 13			
26. Er der i jeres planlægning af arbejdet truffet særlige foranstaltninger mod påvirkninger fra forbehandlingsarbejdet?			
Lakering - se side 14			
27. Er der i jeres planlægning af arbejdet truffet foranstaltninger, så I ikke påvirkes af arbejdet med lakering?			
28. Har I sørget for at minimere risikoen for aerosoldannelse, støv og dampe ved sprøjtepåføring?			
29. Er der særlige foranstaltninger, når I arbejder med produkter indeholdende f.eks. kræftfremkaldende stoffer?			
Belysning - se side 19			
30. Er jeres arbejdslys effektivt nok?			
Spiserum samt vaske- og bademuligheder - se side 19			
31. Har I mulighed for at bade og/eller vaske jer efter arbejdet?			
Rengøring - se side 19			
32. Har I faste rutiner omkring rengøringen - og ved I nok om emnet?			
33. Er der brug for personlige værnemidler, når I gør rent?			
Opbevaring og bortskaffelse af affald - se side 19			
34. Har I anvisninger på værkstedet for opbevaring af affald?			
35. Har I foretaget anmeldelse af forventet årlig affaldsmængde og -type?			
36. Er der anvisninger for bortskaffelse?			
Skiltning - se side 21			
37. Er kravene til skiltning opfyldt, hvis der er arbejdsforhold, der kræver det?			
Førstehjælps- og brandslukningsudstyr m.v. - se side 21			
38. Er der førstehjælpsudstyr – og er det nemt at finde?			
39. Er der en øjenskyller i værkstedet?			
40. Er der brandslukningsudstyr – og er det skiltet tydeligt?			
41. Er der angivet flugtveje?			
42. Har I en liste over alarmeringsmuligheder?			
Egenkontrol - se side 21			
43. Har I et system for jeres egenkontrol?			

Retningslinjer, når I arbejder med autolakering

Hvis I vil undgå en del af de risici, skader og gener, der kan være forbundet med arbejdet med autolakering, handler det blandt andet om:

Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet

- APV og substitution
- Kodenumre og mærkning
- Arbejdspladsbrugsanvisninger og sikkerhedsdatablade
- Oplysning, oplæring og instruktion
- Særlige rum, kabiner og bokse
- Forbehandling
- Lakering
- Efterbehandling
- Ventilation
- Brug af personlige værnemidler og hudplejemidler
- Belysning
- Spiserum, samt vaske- og bademuligheder mv.
- Rengøring
- Opbevaring og bortskaffelse af affald
- Skiltning
- Førstehjælp, brandslukningsudstyr mv.
- Egenkontrol

Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet

Skal jeres arbejde planlægges og tilrettelægges på en ny måde, er det en god idé, at det sker i en større omlægning. Det kan for eksempel være, hvis I er ved at lave en ny APV og alligevel er ved at forholde jer til arbejdsmiljøet på jeres arbejdsplads.

Det er arbejdsgiveren, der har pligt til at sørge for, at arbejdet i alle led er planlagt og tilrettelagt, så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Samtidig skal arbejdsgiveren bl.a. sørge for, at alle medarbejdere uanset ansættelsesforholdets karakter og varighed får en tilstrækkelig og hensigtsmæssig instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde, og at der er de nødvendige, tekniske hjælpemidler og personlige værnemidler til rådighed, og at de er vedligeholdte. De ansatte har dog også selv et ansvar for, at arbejdet foregår på en sikker og farefri måde. Derfor skal de også, for eksempel i arbejdsmiljøorganisationen (AMO), inddrages i planlægningen af arbejdet.

Der bør på arbejdspladsen være mindst en medarbejder, der har gennemført et førstehjælpskursus.

Brug samtidig jeres undersøgelse af ulykker i arbejdet med at forebygge og planlægge. Og sørg for, at der er en beredskabsplan med beskrivelse af førstehjælpsudstyr, brandslukningsudstyr, flugtveje, alarmeringsmuligheder mv.

APV og substitution

Ved planlægning og tilrettelæggelse af arbejde, hvori der indgår kemiske stoffer og materialer, skal virksomhedens APV suppleres med en særlig kemisk APV. På baggrund af den særlige kemiske APV skal påvirkning fra farlige stoffer og materialer fjernes eller begrænses mest muligt. Arbejdsgiveren skal bl.a. sørge for, at farlige stoffer og materialer fjernes, erstattes eller begrænses til et minimum. Erstatningen skal foretages uanset at påvirkningen fra de farlige stoffer og materialer er ubetydelig – evt. efter inddragelse af tekniske eller økonomiske aspekter. Inden der vælges eller udskiftes produkter i forbindelse med lakeringsarbejdet, skal:

- Det undersøges, om der kan anvendes et ufarligt, mindre farligt eller mindre generende stof eller materiale eller arbejdsproces (fx hverken allergifremkaldende eller skadelige for centralnervesystemet). Som udgangspunkt skal alle produkter der kan erstattes udskiftes med de mindst farlige.
- Der indhentes fyldestgørende og ensartede oplysninger fra leverandører.

Alle leverandører af lakeringsprodukter skal sammen med produktet levere et sikkerhedsdatablad (SDS) med 16 punkter. Dette sikkerhedsdatablad og oplysninger i øvrigt fra leverandører skal gøre det muligt at foretage en miljømæssig (både arbejdsmiljø og ydre miljø) sammenligning mellem produkter til lakeringsarbejdet. Det skal også danne baggrund for den arbejdspladsbrugsanvisning, som arbejdsgiveren skal udarbejde, der beskriver, hvordan de valgte lakeringsprodukter bruges sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt under de forhold, der eksisterer på virksomheden. Såfremt risici ikke kan fjernes skal det vurderes, hvilken arbejdsmetode der er den mindst generende og mindst sundhedsfarlige. Er der en risiko ved uhenigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser? Er det teknisk muligt, at I bruger autoløfter eller -lift i

arbejdet? Er der tekniske hjælpemidler og personlige værnemidler til rådighed?

I skal være opmærksomme på, at der er et krav om, at I inddrager arbejdsrelateret sygefravær i APV-arbejdet. Tag udgangspunkt i jeres sygefravær og kig nærmere på, om der er forhold i arbejdsmiljøet, der er årsag til sygefraværet. I behøver dog ikke at udarbejde en egentlig sygefraværstatistik.

Ud over tjeklisten i denne vejledning findes der på AT's hjemmeside en særlig tjekliste for APV-arbejdet ved autolakering (autobranschen).

Arbejdsmiljøorganisationen kan bruge følgende fremgangsmåde:

- Kortlægning af stoffer og materialer.
- Kortlægning af problemer med stoffer og materialer.
- Sanering af ens/overflødige stoffer.
- Udarbejdelse af kartotek over alle stoffer og materialer.
- Indhentning af nyeste sikkerhedsdatablade fra samtlige leverandører.
- Indhentning af supplerende oplysninger fra leverandører.

Generelt gælder det, at produkter og arbejdsmetoder, der er sundhedsfarlige, skal fjernes eller erstattes med mindre farlige eller begrænses mest muligt (substitution).

Selv om påvirkninger fra produkter til brug ved lakeringsarbejdet kan synes ubetydelige, skal der foretages substitution. Undlades substitution skal det kunne dokumenteres overfor Arbejdstilsynet, at substitution ikke er mulig. Der skal normalt anvendes vandbaserede produkter med lavest muligt kodenummer i brugsklar stand.

Produkter og belastninger

Virksomheden skal

- Indrette arbejdsstedet sikkerheds og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, så unødige påvirkninger fra lakeringsprodukter undgås.
- Anvende lakeringsprodukter med lavest muligt kodenummer i brugsklar stand, herunder vandbaserede produkter som primere og UV-hærdere.

- Udskifte produkter med blychromat med farver, der indeholder mindre farlige pigmenter (brugen af blychromat skal anmeldes til Arbejdstilsynet).
- Sikre, at der kun anvendes zinkchromatholdige produkter, hvis det er nødvendigt for at opnå tilstrækkelig vedhæftning på hård aluminium.
- Sikre, at dichlormethan og blychromat ikke anvendes uden særlig godkendelse fra Arbejdstilsynet.
- Så vidt muligt anvende vådslibning for at undgå støvgener.
- Sørge for, at støjbelastningen, vurderet for hver medarbejder for sig, ikke overstiger 85 dB (A).
- Sørge for, at støj over 85 dB (A) nedbringes med tekniske foranstaltninger og/eller ved nedsættelse af brugstiden eller ved anvendelse af høreværn.
- Sørge for, at grænseværdien for vibrationsbelastning på 5 m/s² under ingen omstændigheder overskrides.
- Sørge for, at der ved vibrationsbelastninger på over 2,5 m/s² (=aktionsværdien) sker nedsættelse i den daglige tid med udsættelse for vibrationer efter følgende principper:

2,5 m/s² = 8 timer

3,5 m/s² = 4 timer

5,0 m/s² = 2 timer

7,0 m/s² = 1 time

10 m/s² = 30 min.

- Ved kulde og belastende arbejdsstillinger sker der, på grund af risiko for hvide fingre, yderligere nedsættelse af tiden ved udsættelse for vibrationer
- Det er vigtigt med hyppige stop i arbejdet

- Overskrides aktionsværdien, skal årsagen undersøges, og der skal planlægges og gennemføres tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at begrænse belastningen mest muligt.
- Sørge for, at der ved højfrekvente vibrationer anvendes vibrationsdæmpende håndtag.

Der kan ikke generelt oplyses om virkningen af et sådant håndtag. Der kan kun måles i en konkret anvendelse, dvs. sammen med et bestemt håndværktøj, fordi virkningen sammen med en anden maskine kan være helt anderledes.

Anskaffelse og brug af slibemaskiner

- Ved nyanskaffelse af slibemaskiner skal virksomheden vælge typer med effektiv udsugning og lavt støj- og vibrationsniveau. Det vil mindske risikoen for bl.a. høreskader og »hvide fingre«. Det kan være maskiner med vibrationsdæmpende håndtag og isolerende beklædning af håndtag på især luftværktøj, der kan gøre vibrationspåvirkningen og kuldefornemmelsen mindre. Ved vibrerende håndværktøjer skal producent og leverandør oplyse om støj- og vibrationsniveauet. Derved kan niveauet på værktøjet sammenlignes.
- Virksomheden skal planlægge og tilrettelægge arbejdet, så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Såfremt risici ikke kan fjernes skal der vælges de arbejdsmetoder, der er mindst sundhedsfarlige og generende, og hvor der er mindst mulig risiko for at pådrage sig skader og lidelser ved arbejdet som følge af u hensigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser, fx ved knælende og hugsiddende arbejde.
- Virksomheden skal vælge arbejdsmetoder, hvor risikoen for skader og lidelser på bevægeapparatet formindskes eller helt undgås. Det kan for

eksempel være, hvis I tager hensyn til behovet for skiftende arbejdsstillinger og ved at fordele belastninger jævnt over arbejdstid og på ansatte. Det er også vigtigt, at I sørger for tilstrækkelig plads til at anvende god arbejdsteknik.

- I skal organisere arbejdet, så I i videst muligt omfang kan imødegå en kontinuerlig, ensartet belastning ved dårlig arbejdsstilling og løft, der på kortere eller længere sigt kan være sundhedsskadelige for jer. Det kan for eksempel være ved arbejde med løftede arme og fastlåst hovedstilling og ved belastning af samme muskler og led.
- Og I skal anvende autoløfter eller -lift, hvis det er teknisk muligt, så der kan arbejdes i oprejst stilling. Løftehøjden må ikke overstige 2 m.

Mærkning: Kig på koderne

De lakeringsprodukter, I bruger, skal være mærket med kodenummer (MAL-kode) og med dansk tekst. For to-komponentprodukter skal også koden for det færdigblandede produkt fremgå. Desuden skal produkterne være faremærket (se næste afsnit).

Kodenummeret for et produkt angiver hvilke sikkerhedsforanstaltninger der mindst skal træffes ved arbejde med produktet under bestemte arbejdsituationer. Et kodenummer består af to tal med en bindestreg imellem, fx 0-1 (1993). Tallet før bindestregen ligger i intervallet 00 til 5 og er fastsat på baggrund af produktets indhold af flygtige stoffer, fx organiske opløsningsmidler.

Tallet før bindestregen angiver de sikkerhedsforanstaltninger, der som et minimum skal tages for at undgå indånding af dampe fra produktet. Jo højere tal, jo større behov for ventilation og brug af åndedrætsværn. Tallet efter bindestregen ligger i intervallet 1 til 6 og angiver de sikkerhedsforanstaltninger, der mindst skal træffes mod kontakt med produktet på hud, i øjne og i luftveje eller mod indtagelse. Jo højere tal, jo større behov for brug af sikkerhedsforanstaltninger, fx handsker, ansigtsskærm eller beskyttelsesdragt.

Tallet i parentes angiver årstal for, hvornår gældende regler om kodenummerering trådte i kraft. Kodenummeret fremgår normalt direkte af emballagen, men kan også meddeles skriftligt på anden måde, fx ved angivelse i sikkerhedsdatabladet.

Ved arbejde med epoxyharpikser og isocyanater skal der træffes mindst de sikkerhedsforanstaltninger,

som svarer til det kodenummer, der er fastsat efter de gældende regler herom. Derudover stilles en række krav til bl.a. anvendelse og velfærdsforanstaltninger ved arbejde med epoxy og isocyanatholdige produkter.

Faremærkning

Kig efter en klassificering og mærkning på produkterne, der oplyser og advarer jer om de farlige egenskaber ved kemikalier og kemiske produkter. Systemet består af fareklasser og risikosætninger. Det er producentens eller importørens pligt at mærke produkterne.

Der skal oplyses om et produkts farlige egenskaber på en fareetiket. Fareetiketten kan indeholde faresymboler, hvis produktet er farligt. Et sort symbol på orange baggrund kan f.eks. angive, om produktet er giftigt, ætsende eller sundhedsskadeligt.

Der skal desuden være:

- **"R-sætninger"** (risikosætninger), der oplyser om risikoen ved at arbejde med produktet, fx »Kan fremkalde kræft ved indånding« eller »Meget brandfarlig«.
- **"S-sætninger"** (sikkerhedsætninger), der oplyser om generelle sikkerhedsbestemmelser for arbejde med produktet, fx »Undgå kontakt med huden«.
- **Deklaration af farlige indholdsstoffer.** Samtidig er det altid en god ide, hvis I læser sikkerhedsdatabladet (SDS).

Frem til 2017 træder de nye globale CLP-regler for mærkning i kraft. Det betyder, at nye kemiske produkter skal være mærket efter disse regler senest 1/6 2015. I overgangsperioden frem til 1/6 2017 kan I både støde på produkter, der er mærket med de gamle orangesymboler og med de nye rød/hvide symboler.

Med CLP-reglerne vil R-sætninger blive erstattet med "H-sætninger" (Hazard = fare) og S-sætninger med "P-sætninger" (Precautionary = foranstaltninger).

Se også I-BAR vejledning KEMIKALIER - Ny mærkning og klassificering.

Arbejdspladsbrugsanvisninger og sikkerhedsdatablade

Inden arbejdet påbegyndes, skal arbejdsgiveren sikre, at der udarbejdes arbejdspladsbrugsanvisninger. De skal indeholde fyldestgørende oplysninger om de anvendte stoffer og materialer, tekniske hjælpemidler samt anvisninger for, hvordan I skal udføre arbejdet.

Arbejdspladsbrugsanvisningen kan som udgangspunkt være den samme som leverandørens sikkerhedsdatablad (SDS). Men det kræver, at I har tilpasset den til de lokale forhold på jeres virksomhed. F.eks. skal det fremgå hvor personlige værnemidler, førstehjælpsudstyr m.v. er placeret.

Oplysning, oplæring, instruktion og lovpligtige uddannelser

Inden I begynder på en opgave, der involverer autolakering, skal arbejdsgiveren sørge for, at I er tilstrækkeligt og hensigtsmæssigt oplært og instrueret i at udføre arbejdet på en farefri måde, og at I er oplyst om ulykkes- og sundhedsfarer, der kan være forbundet med arbejdet.

Arbejdsgiveren, skal sikre at i oplæres og instrueres i, hvordan arbejdet udføres uden risiko. Det omfatter bl.a. god arbejdsteknik og særlige sikkerhedsforanstaltninger til forebyggelse af skader samt lidelser som følge af u hensigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser.

Brug denne vejledning, sikkerhedsdatablade og arbejdspladsbrugsanvisninger for de enkelte

lakeringsprodukter i instruktionen. Skriv eventuelt vejledninger ned, som I kan bruge flere gange.

Husk at tage højde for nye regler og sørg for, at instruktionen altid er aktuel.

Det er naturligvis vigtigt, at nye ansatte får den nødvendige instruktion, og at I får instruktion, hvis I skal udføre arbejdet på en ny måde, udføre nye opgaver eller anvende nyt arbejdsudstyr eller teknologi.

De ansatte skal gennemgå en særlig lovpligtig uddannelse, hvis der anvendes epoxy- eller isocyanatholdige produkter. Ved arbejde med styren (findes i trækspartel og sprøjtepolyester) eller dichlormethan (findes i fx lakfjerner), skal de ansatte have en særlig instruktion. Denne instruktion skal foretages af en person der har gennemgået en særlig uddannelse, som er godkendt af Arbejdstilsynet.

Kabiner og bokse

Al sprøjtning skal foretages i lukket anlæg, sprøjtekabine eller for mindre emners vedkommende i sprøjteboks.

En sprøjteboks er et skab med åben forside. Vægge, loft og gulv skal være udført i ikke-brandbart materiale. Operatøren befinder sig uden for boksen.

En sprøjtekabine er et lukket rum. Vægge, loft og gulv skal være udført i ikke-brandbart materiale. Operatøren befinder sig i sprøjtekabine under arbejde.

En tørrekabine er et lukket rum. Vægge, loft og gulv skal være udført i ikke-brandbart materiale.

Når I arbejder i sprøjtekabine, skal der være plads nok til, at lakeringsarbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Der skal være mindst 1 meter mellem emnet og kabinens loft og vægge. Ventilationsanlægget skal være forsynet med alarm ved nedsat funktion eller driftsstop. I skal samtidig, under mulige nødsituationer, have mulighed for at komme i kontakt med omverdenen.

Sprøjteboks og -kabine skal så vidt muligt have glatte vægge og være nemme at rengøre.

Tørrekabiner, sprøjtebokse og -kabiner skal udføres i overensstemmelse med bestemmelserne i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter, bilag VII, Arbejdstilsynets bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler til anvendelse i eksplosionsfarlig atmosfære og Boligministeriets bekendtgørelse om elektrisk materiel og elektriske sikkerhedssystemer til anvendelse i eksplosionsfarlig atmosfære.

Forbehandling

Forbehandling samt klargøring af emner, der medfører luftforurening eller risiko for sundhedsfarlige arbejdsoperationer, skal foregå i lukket anlæg, sprøjteboks, sprøjtekabine eller i særlige rum udstyret med tilstrækkelig mekanisk ventilation. Ved særlige rum forstås rum, hvor der ikke udføres andet arbejde end arbejde i forbindelse med autolakering. Produktets kodenummer angiver hvilke sikkerhedsforanstaltninger der mindst skal træffes ved arbejde med produktet under bestemte arbejdsituationer, herunder krav til ventilation (se side 15) og brug af personlige værnemidler (se side 16).

Affedtning skal foregå under særlige sikkerhedsforanstaltninger. Der findes en særlig branchevejledning om affedtning.

Trækspartling. Blanding og brug af spartelprodukter skal ske under mekanisk udsugning, der er etableret så den fjerner forureningen effektivt og så tæt på udviklingsstedet som muligt. Det kan f.eks. være et spartelskab med udsugning, værkstedsventilation med udsugning i eller nær ved gulvet på det sted, hvor arbejdet foregår. Hvis udsugningen f.eks. er etableret som et gulvudsug, er det vigtigt, at emnet, der spartles, er placeret umiddelbart over udsugningsristen.

Benyttes en særlige spartelpistol, hvor hærde-tilsætning og blanding sker i et lukket system i studsens, nedsættes påvirkningen ved blanding. Påvirkningen under brug vil dog være den samme. Spartel indeholder (kræftfremkaldende) styren, og må kun foretages af personer, der har fået en særlig instruktion af en uddannet instruktør. Det kan f.eks. være en autoriseret arbejdsmiljørådgiver.

Forureningen skal altid fjernes så effektivt som muligt og så tæt på udviklingsstedet som muligt. Det betyder, at den almene værkstedsventilation normalt skal suppleres med lokal punktudsugning, der kan fjerne forureningen hvor den dannes.

Spartelrester bortskaffes umiddelbart efter brugen, så tæt på brugsstedet som muligt, i en

brandmæssigt egnet tætlukkende beholder. Beholdere med spartelrester, der indeholder styren, skal mærkes for kræftrisikoen efter Arbejdstilsynets regler.

Maskinel slibning og (andre) støvfremkaldende aktiviteter skal foregå i lukket anlæg, sprøjteboks, sprøjtekabine eller i særlige rum udstyret med tilstrækkelig mekanisk ventilation. Det kan f.eks. være i et særligt rum indrettet til slibearbejde, hvor der ikke samtidigt foregår andet arbejde, så det undgås, at slibestøvet spredes til andre arbejdspladser.

Der findes særlig branchevejledning om sikkerhedsforanstaltninger ved arbejde med vinkelslibere.

Slibemaskiner til tørslibning skal have effektiv procesventilation med afsug gennem huller i slibe-sålen og i sandpapiret eller i en kappe omkring slibe-sålen.

Blanding af produkter må kun foregå i lukket anlæg, sprøjteboks, på særlig indrettet blandingsplads i sprøjtekabine eller i særligt rum eller blandebord, der er udstyret med effektiv mekanisk ventilation. Udsugningen må på grund af eksplosionsfare ikke sammenblandes med støv.

Al sprøjtepåføring, herunder sprøjtespartling og grunding, skal finde sted i sprøjtekabine med ventilation i drift. Krav til kabiner fremgår af kodenumerbekendtgørelsen. Der må ikke foregå andet arbejde i kabinen samtidig med sprøjtearbejde og efterfølgende hærkning. Husk at sætte låg på bøtter, dunke osv. efter brug.

Lakering

Sprøjtelakering skal finde sted i sprøjtekabine, så der ikke er andre, der bliver påvirket af arbejdet. Sprøjtelakering må ikke kunne foregå uden at ventilationen er i drift. Krav til sprøjtekabine fremgår af Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenumererede produkter. Det gælder bl.a., at

- Luftstrømmen skal føres den kortest mulige vej fra sprøjtested til udsugningsåbning og således, at forurenede luft ikke passerer operatørens åndedrætszone.
- Der må ikke finde andet arbejde sted i kabinen samtidig med sprøjtearbejdet. Der skal være afmærkning med advarsels- og påbudsskilte (se side 21).
- Der skal anvendes sprøjteudstyr, der giver mindst mulig aerosoldannelse. Der sprøjtes med korrekt afstand til sprøjtefladen og med lavest muligt sprøjtetryk, så der er så lidt tilbageslag som muligt.

Al sprøjtepåføring skal ske i lukket anlæg, sprøjteboks eller sprøjtekabine, med mindre Arbejdstilsynet har givet dispensation til sprøjtning med vandfortyndbar grunder uden for lukket anlæg, sprøjteboks eller sprøjtekabine.

Efterbehandling

De almindelige sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger, der er truffet ved forbehandling og lakeringsarbejdet, skal I også følge under tørring og afhærdning.

Tørring, evt. infrarød tørring, skal ske under ventilation i et lukket anlæg (sprøjteboks forsynet med dør, sprøjtekabine eller i særligt indrettede rum, forsynet med effektiv mekanisk ventilation af hensyn til afdampning).

Der må ikke finde andet arbejde sted i kabinen samtidig med tørring og hærdning. Tørreaggregater (f.eks. IR-tørrere og tørrekabiner) skal ved CE-mærkning være godkendt i overensstemmelse med Arbejdstilsynets bestemmelser om indretning af tekniske hjælpemidler til anvendelse i eksplosionsfarlig atmosfære. Ved hvert salg skal der følge en godkendelse, betjeningsvejledning og skriftlig erklæring med om, at aggregatet er udført i nøje overensstemmelse med typegodkendelse.

Ventilation

Virksomheden skal sikre, at ventilationen opfylder kravene. Det betyder, at I skal have foranstaltninger, der effektivt fjerner luftforureningen, så tæt på kilden som muligt, med etablering af procesventilation og rumventilation. Luftforureningen skal holdes så lav som muligt både på faste arbejdspladser og på arbejdspladser i nærheden. Det samme gælder ved afkast til det fri, hvorfor ventilationen skal forsynes med et filter.

Desuden:

- Ventilationen skal være i drift både ved lakeringsarbejdet og ved ind- og udkørsel af køretøjer.
- Der skal etableres effektiv procesventilation ved afvejning, blanding, affedtning og spartling af emner.
- Recirkulation af ventilationsluft er ikke tilladt. (Bortset fra tørring i kabiner - uden personer i kabinen.)
- Farvepartikler i afkastluften skal frafilteres i tør- eller vådfilter. Sprøjtekabiner og filtre skal vedligeholdes, så filtrene til enhver tid tilbageholder

mindst 85 % af farvepartiklerne i afkastluften. Tørfiltre skal være forsynet med differenstrykmåler til måling af trykfald. Afkashøjde fastsættes individuelt.

- Ventilationsanlægget skal være forsynet med alarm, der giver signal med lys eller lyd ved nedsat funktion eller driftsstop.

Branchevejledningerne om luftforurening og ventilation samt om indkøb af ventilation er gode hjælpemærktøjer, hvis I har spørgsmål om ventilation.

Brug af personlige værnemidler og forebyggende hudplejemidler

Generelt

Der skal altid anvendes personlige værnemidler - herunder åndedrætsværn, (beskyttelses)-overtræksdragter, handsker samt eventuelt andre personlige værnemidler - i det omfang det følger af produkternes kodenummer samt den valgte arbejdsmetode. Hos leverandører kan I få oplysninger om, hvilke personlige værnemidler, der er egnede til de konkrete opgaver.

Kravene fremgår af kodenummerbekendtgørelsen og er gengivet i plancher fra I-BAR.

Desuden:

- Personlige værnemidler skal være CE-mærkede og forsynet med en brugsanvisning. Det er jeres garanti for, at sikkerhedskravene til dem er overholdt.
- Der skal opsættes skab ved arbejdspladsen til opbevaring af jeres personlige værnemidler – dette er dog ikke et krav i henhold til arbejdsmiljøloven.
- I skal løbende kontrollere, at de nødvendige personlige værnemidler er til rådighed og er i forsvarlig stand, samt at de anvendes, opbevares, vedligeholdes og rengøres korrekt. Rengøring

af personlige værnemidler, der er forurenede med kræftfremkaldende stoffer, skal foregå særskilt med udstyr egnet til formålet. Arbejdsgiveren skal sørge for, at I er instrueret i brug og vedligeholdelse af personlige værnemidler.

- Anvendelse af personlige værnemidler skal ske i overensstemmelse med brugsanvisningen, og skal i øvrigt anvendes ved risiko for stænk eller tilsudsning af eller berøring med slibestøv eller lakeringsprodukter. Hvis værnemidlet skal beskytte mod kemiske stoffer og materialer, skal det vælges i overensstemmelse med kodenummer, sikkerhedsdatablad og arbejdspladsbrugsanvisning.
- Personlige værnemidler er personlige. Derfor skal de også være tilpasset brugeren.

Åndedrætsværn

I skal altid bruge åndedrætsværn ved spartling og sprøjtning. Når I sprøjter med produkter, der er kodemærket 3-3 eller derover skal I bruge (frisk) luftforsynet helmaske. Dog allerede fra 1-1 hvis det krævede øjenværn ikke kan bruges samtidig med halvmasken. Ligeledes skal der bruges friskluftforsynet åndedrætsværn hvis der spartles med produkter der er kodemærket 3- eller derover.

Der skal også anvendes (filtrerende) åndedrætsværn ved:

- Håndslibning på malet overflade og på spartelmasse.
- Maskinslibning, hvis der ikke er effektiv udsugning.

Åndedrætsværn skal være støvfiltermaske med partikelfilter (minimum P2 eller P3) eller friskluftforsynet hel- eller halvmaske. Valg af åndedrætsværn skal som minimum svare til kodenummeret for det produkt, I bruger.

- Affedtning (med produkter med kodenummer fra 2-).

Åndedrætsværn skal være kulfiltermaske, hvor gasfilteret er minimum klasse 2 filtertype A med forfilter, og evt. partikelfilter (min. P2) eller friskluftforsynet hel- eller halvmaske.

Ved sprøjtning med vandige produkter, der skal kodemærkes med 00-1 eller 0-1, kan I anvende helmaske med kombifilter, hvor gasfilteret er minimum klasse 2 filtertype A med forfilter, og partikelfilteret er mindst P2. Ved eventuel sprøjtning med produkter mærket 1- eller derover skal åndedrætsværnet være luftforsynet. Se kodenumberbekendtgørelsen.

På en arbejdsdag må arbejdet med luftforsynet åndedrætsværn for den enkelte ikke overstige 6 timer.

Desuden:

- I må ikke arbejde med filtermaske mere end 3 timer på en arbejdsdag (filtermasker med motor dog 6 timer). Er det tilfældet, så skal I allerede fra starten bruge luftforsynet åndedrætsværn. Det gælder også, hvis arbejdet er så fysisk krævende, at vejrtækningen gennem filtermaske bliver besværlig.
- I særligt belastende situationer som følge af arbejdets art, temperaturforhold eller lignende skal tiden nedsættes. Beskæftigelse med åndedrætsværn må ikke foregå uafbrudt.

Beskyttelsesdragt

I skal anvende tæt beskyttelsesdragt (overtræksdragt i form af heldragt med hætte) ved al sprøjtning. Hvis det giver tilstrækkelig beskyttelse, kan I bruge forklæde ved forbehandling og efterbehandling, og når I manuelt skal flytte våde elementer. Forklæde er en mulighed, hvis I ikke tilsmudses så meget under arbejdet, men alligevel nok til, at arbejdstøjet ikke effektivt beskytter mod produktet.

Desuden:

- Jeres dragter skal være spraytætte og antistatiske. Forurenedede eller ødelagte dragter skal kasseres.
- Leverandøren skal dokumentere, at dragten beskytter effektivt mod de pågældende stoffer og materialer og i hvor lang tid.

Handsker

I skal have egnede beskyttelsehandsker til rådighed, når I arbejder med kemiske stoffer og materialer. Leverandøren skal dokumentere:

- At handskerne beskytter effektivt mod de stoffer og materialer, der anvendes.
- Varigheden af handskernes beskyttelseeffekt i forhold til de pågældende stoffer og materialer (gennembrudstiden).

Desuden:

- Jeres handsker skal udskiftes i overensstemmelse med brugsanvisning, leverandørens oplysninger, eller hvis de ikke længere yder tilstrækkelig beskyttelse, fordi de er gået i stykker eller er blevet forurenede.
- I skal bruge handsker, når der er risiko for kemiske stoffer og materialer kommer i kontakt med huden. Det kan være ved forbehandling (fx vådslibning og maskinslibning samt påføring af spartelmasse) og lakering, samt i efterbehandlingen f.eks. når I manuelt flytter våde elementer. Der skal endvidere bruges handsker ved f.eks. affedtning, lakblanding og rengøring af sprøjtepistoler. Nitrilhandsker yder normalt en tilstrækkelig beskyttelse overfor opløsningsmidler - men vær opmærksom på, at gennembrudstiden kan være kort er lang.
- Handsker skal være hele, ubrudte og rene.
- I skal have rene og tørre understofhandsker til rådighed. De skal udskiftes regelmæssigt og hvis de er forurenede.
- Vask hænderne, når arbejdet med handsker er slut, og under arbejdet, hvis hænderne bliver forurenede.
- Når I arbejder med hurtigt roterende håndværktøj (maskiner), kan I få en vis beskyttelse mod skader som følge af vibrationspåvirkninger, hvis I bruger vibrationsisolerende handsker. Leverandøren skal dokumentere handskernes vibrationsdæmpende effekt. Vibrationsisolerende handsker beskytter også mod kulde.
- Hvis I bruger vibrationsisolerende handsker, kan det betyde, at I skal anvende mere kraft til betjeningen. Det skyldes, at handskerne ofte er forsynet med et blødt mellemlag. Den forøgede kraft ved betjeningen kan modvirke vibrationsisoleringen og give risiko for andre belastningsskader.

Værnefodtøj

I skal anvende egnet værnefodtøj (evt. skridhæmmende, kemikalieresistent og antistatisk).

Øjenværn

Når I maskinsliber, skal I bruge øjenværn, med mindre I bruger helmaske.

Ved arbejde, hvor der kan forekomme stænk, skal I benytte ansigtsskærm.

Høreværn

Generelt anbefales det at bruge høreværn ved støjende processer.

I skal have høreværn til rådighed ved støjbelastninger på mindst 80 dB(A).

Hvis støjbelastning ikke kan nedsættes ved tekniske foranstaltninger og/eller ved nedsættelse af brugstid, skal I ved støj over 85 dB(A) anvende høreværn. Da det godt kan være lidt generende at bruge høreværn, må det normalt ikke være en permanent foranstaltning, som I bruger hele tiden. Undersøg altid først om der kan sættes ind ved kilden.

Du kan læse mere om støjproblemer og mulige løsninger i »Støj på autoværkstedet - og hvordan du gør noget ved den«.

Hudplejemidler

Hudplejemidler må ikke erstatte personlige værnemidler som fx handsker og visir. Hudplejemidler anvendes før længere pauser og efter arbejdstids ophør. Hudplejemidler kan ikke bruges i stedet for handsker og må ikke bruges under handsker.

Hudplejemidler kan medvirke til at bevare hudens naturlige beskyttelse mod skadelige stoffer og materialer.

Indretning

Belysning

Der skal være velegnet belysning alle de steder, hvor I arbejder.

Desuden:

- Lysarmaturer anbringes, så de lyser på det sted, hvor I arbejder. De anbringes så langt ud til siderne som muligt for at undgå tilsmudsning med lakeringsprodukter. De skal anbringes, så lyset ikke blænder ved almindelig synsretning.
- Der skal være passende almenbelysning på arbejdssteder.
- Lysarmaturer skal løbende kontrolleres og vedligeholdes.

Du kan læse mere om belysning i minivejledningen »Har du set lyset? Lyskilder«.

Spiserum samt vaske- og bademuligheder mv.

Jeres spiserum skal indrettes, så det er adskilt fra værkstedet.

Mad og drikke skal I indtage i spiserummet. Overtræksdragt, meget forurenede arbejdstøj og personlige værnemidler må ikke medbringes/forefindes i spiserum.

Desuden:

- Der skal være adgang til velventileret og opvarmet baderum med afskærmede brusebade. Mænd og kvinder skal enten have adskilte bade- og omklædningsrum, eller mulighed for at benytte samme rum hver for sig. Ansatte må ikke benytte arbejdsgiverens private baderum, medmindre den ansatte hører til arbejdsgiverens nærmeste familie.
- Der skal indrettes særskilte omklædningsrum, hvor I kan opbevare gangtøj og arbejdstøj adskilt.
- I skal i nærheden af arbejdssteder og i baderum have tilstrækkelig og uhindret adgang til håndvask med varmt og koldt vand, mild, u-parfumeret sæbe, rene og tørre håndklæder samt egnede hudrensere og u-parfumeret hudcreme. Faciliteterne skal være nær hinanden.
- Ved afbrydelse i arbejdet, fx i forbindelse med toiletbesøg eller frokost, skal I vaske hænderne omhyggeligt i u-parfumeret sæbe. I kan også bruge egnede, skånsomt rensende midler med

efterfølgende vask. Rensmidler med pimpsten, skarpt pulver eller organiske opløsningsmidler må ikke anvendes.

Meget varmt vand udtørrer huden.

- Før længere pauser, fx frokost og efter arbejdstids ophør, indsmøres huden i egnede, uparfumeret hudplejecreme for at genskabe hudens fugtindhold.

Rengøring

Jeres arbejdssted og det værktøj, I bruger, skal holdes forsvarligt rent. Det gælder også vægge, lysarmaturer og inventar i bokse og kabiner. Det vil som oftest være nødvendigt med daglig rengøring. Rengøring og rensning af anlæg mv. skal følge leverandørens brugsanvisning, hvis en sådan foreligger.

Det skal fremgå af arbejdsgiverens instruktioner, om det under rengøringsarbejde er nødvendigt at anvende personlige værnemidler i form af åndedrætsværn, beskyttelsesbriller, -dragter eller -handsker. (Det vil undertiden fremgå af leverandørens brugsanvisning for anlæg, redskaber m.v. eller af sikkerhedsdatabladet for farlige stoffer og materialer, som I anvender til rengøringen). Rengøring ved hjælp af trykluft spreder forureningen. Denne metode skal derfor undgås eller anvendes i meget begrænset omfang og med så lavt tryk som muligt.

Desuden:

- Det arbejdsområde, hvor I udfører slibearbejde, skal jævnligt støvsuges. Det gør I bedst ved at tilslutte en slange og et sugemundstykke til det centrale udsugningsanlæg.

Transportabel støvsuger kan også anvendes, hvis den er forsynet med mikrofilter med henblik på at sikre, at selv de mindste partikler tilbageholdes. Filteret skal overholde normen i DS/EN 60335-2-69. Det er ikke ved rengøring for slibestøv tilladt at anvende tørfejning og trykluft, da støvet derved ophvirvles.

Opbevaring og bortskaffelse af affald

Jeres kemikalieaffald skal opbevares, så der ikke sker forurening af jord, vandområder, grundvand eller luft. Affaldet må kun i kortere tid og i begrænsede mængder opbevares på virksomheden. Affaldet skal håndteres af personale, som har fået en særlig instruktion og være forsynet med mærkning

om indholdsstoffer og opbevares i tromler, beholdere eller anden sikker emballage. Der er en risiko for, at der kan opstå uønskede og farlige kemiske reaktioner, når I håndterer farligt affald. Derfor er det normalt vigtigt, at flere typer farligt affald ikke blandes sammen. Autolakeringsprodukter og hjælpestoffer, der indeholder brand- eller eksplosionsfarlige stoffer, skal I opbevare i særskilt depot, der opfylder kravene fra brandmyndighederne. Lokalet skal være forsynes med ventilation (indblæsning og udsugning), medmindre emballagen er lukket og der ikke udvikles luftforurening.

Desuden:

- Sæt låg på bøtter og dunke mv. umiddelbart efter brug, så der ikke er en fri overflade. Mens I bruger produktet, skal I holde overfladen så lille som muligt, så I mindsker afdampningen.
 - Engangsdragter og kasseret arbejdstøj, der er tilsmudset med lakeringsprodukter, skal opsamles i særlig affaldsbeholder. Det samme gælder personlige værnemidler samt klude og lign., der ikke kan rengøres og genanvendes. Beholdere med affald, der indeholder epoxy, isocyanater, styren eller andre kræftfremkaldende stoffer, skal mærkes efter Arbejdstilsynets regler.
 - Malevarer opbevares i særskilt depot, der opfylder krav fra brandmyndighederne.
- Spild skal straks opsamles. Leverandørens anvisninger skal overholdes.
 - De klude, I bruger, betragtes som industriaffald og anbringes i lukket affaldsbeholder.
 - Processpildevand skal passere egnet sandfang og olieudskillere.
 - Ikke hærdet epoxyaffald og isocyanatholdigt affald, herunder handsker, klude og engangsværktøj, samles i særlige affaldscontainere, mærket »Epoxy/isocyanataffald - Pas på - Risiko for allergi«.
 - Styrenholdigt affald og affald, der indeholder andre kræftfremkaldende stoffer, skal samles, opbevares og bortskaffes i egnede lukkede beholdere. Affaldet skal mærkes: "Indeholder et stof, der er omfattet af dansk arbejdsmiljøregulering med hensyn til kræftisiko".
 - Virksomheden skal være opmærksom på pligten til at anmelde forventede typer og mængder af farligt affald pr. år samt ændringer i forhold til forventninger. Blanketter til brug for anmeldelse kan fås hos kommunen

Yderligere oplysninger finder I i en særlig minivejledning: "Gode råd til en sikker håndtering af affald".

Enhver transport og bortskaffelse af farligt affald skal ske på forsvarlig vis og i overensstemmelse med kommunens krav, bl.a. med hensyn til kildesortering

og genbrug. Affaldet skal afleveres i overensstemmelse med kommunens anvisning.

Virksomheden har ansvaret for, at der ved enhver transport af farligt affald uden for virksomheden, fx til modtagestation, sker med godkendt transportør.

Skiltning

Ved indgangen til eller i arbejdsområder skal der opsættes skilte/piktogrammer.

- »Rygning og brug af åben ild forbudt«.
- »Branddør skal holdes lukket« (hvis der er krav om branddør).
- »Førstehjælps- og brandslukningsudstyr« (se næste afsnit).
- »Eksplosionsfare« (Ex-skilt - opsættes i/ved zonetklassificeret område).
- »Påbudt anvendelse af personlige værnemidler«
- »Flugtveje«.
- »Epoxyarbejde«.

Desuden:

- Hvis I bruger giftmærkede produkter, skal de opbevares i aflåst skab eller rum mærket med advarselstavle med dødningehoved ifølge Miljøstyrelsens regler.

Førstehjælps- og brandslukningsudstyr mv.

Der skal være relevant førstehjælpsudstyr, herunder øjenskyller på værkstedet.

Desuden:

- Førstehjælpsudstyret skal være anbragt på et tilgængeligt sted og markeret med skilte.
- Brudte øjenskylleflasker skal udskiftes. Udløbsdatoer, fx på øjenskylleflaske, må ikke være overskredet.
- Der skal være tilgængeligt brandslukningsudstyr markeret med skilte.
- Flugtveje skal være markeret med skilte.

Det er en god ide at have en liste over alarmeringsmuligheder, herunder telefonnumre til brand- og katastrofeberedskab samt pårørende. Det er også en god idé, hvis én eller flere på værkstedet har gennemført førstehjælpskursus.

Egenkontrol

I skal føre en driftsjournal, som på forlangende skal forevises kommunalbestyrelsen (i praksis det kommunale miljøtilsyn). I driftsjournalen noteres bl.a.:

- Årligt forbrug af farve og lak, undervogsbearbejdningsprodukter, opløsningsmidler samt fortyndingsmidler.
- Mængde, tidspunkt samt afleveringssted for aflevering af farligt affald.
- Tidspunkter for kontrol af rensaanordninger på luftafkast (filtre).
- Tidspunkter for pejling og tømning af benzin- og olieudskillere.

INDUSTRIENS
BRANCHEARBEJDSMILJØRÅD